

7. Хомченков Д.М. Про визнання частково недійсним договору оренди земельної ділянки / Д.М. Хомченков // Вісник господарського судочинства\*. – 2011. – № 4. – С. 56-59.

*Габрильчук Євгеній Віталійович,  
студент 3-го курсу факультету прокуратури та слідства  
Національного університету «Одеська юридична академія»  
Науковий керівник: к.ю.н. доцент Деревнін В.С.*

## **ОСОБЛИВОСТІ СТРАХУВАННЯ ЯК СПОСОБУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ ДОГОВІРНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ**

Укладений з певною метою, будь-який договір являє собою спосіб задоволення інтересів осіб, що його укладають, та відображає співпадіння їх інтересів при здійсненні окремих дій. При належному виконанні вказаних у договорі зобов'язань сторони, які беруть участь у зобов'язальних правовідносинах, повинні виконати покладені на них обов'язки у точній відповідності із певним договором та законом, який регулює ті чи інші договірні відносини. У виконанні зобов'язань «а ргіогі» зацікавлені обидві сторони, їх виконання базується на засадах справедливості та добросовісності. У свою чергу законом у випадку невиконання договірних зобов'язань однією зі сторін представлений перелік способів забезпечення вказаних у договорі зобов'язань. І цей спектр підлягає розширеному тлумаченню, у тому числі за допомогою такого інституту цивільного права як страхування.

Належне виконання зобов'язань стимулює зміцнення майнового становища учасників цих відносин, формування у них впевненості в реалізації поставлених завдань і, зрештою, стабілізує в цілому комерційний оборот [6, с. 625]. Тому, завданню належного виконання зобов'язання підпорядковані різні способи забезпечення, які розглядаються в юридичній літературі як в широкому, так і у вузькому розумінні.

Під способами забезпечення виконання зобов'язань, у вузькому значенні, розуміють додаткові міри та заходи, які мають спеціальний (додатковий) характер і надають можливість досягти виконання обов'язків незалежно від того, чи заподіяні кредиторів певні збитки і чи є у боржника майно, на яке в подальшому за виконавчими документами можна звернути стягнення [3].

Маючи на меті не допущення жодних порушень договірних зобов'язань, учасники цивільно-правових відносини, опираються і на реальність цивільного

обігу, а також на практику судового розгляду, який вказує на те, що юридичні зобов'язання сторонами не завжди виконують належним чином, як того вимагає договір чи закон. Відповідно сторона, яка має намір вступити в договірні відносини, має певні підстави бути не повністю впевнена в контрагенті, а тому вона зацікавлена у створенні таких умов, щоб навіть у випадку невиконання контрагентом прийнятих на себе зобов'язань, власне майнове становище не зазнало збитків чи втрат. Також слід зазначити, що така небезпека може бути наслідком й окремих дій сторін, а саме як результат неналежного виконання або взагалі невиконання взятих на себе зобов'язань, наприклад, за договорами про передання майна у тимчасове користування.

Закону України «Про страхування» в ст. 1 визначає страхування як вид цивільно-правових відносин, що використовується для захисту майнових інтересів фізичних осіб та юридичних осіб у разі настання певних подій (страхових випадків), визначених договором страхування або чинним законодавством, за рахунок грошових фондів, що формуються шляхом сплати фізичними особами та юридичними особами страхових платежів (страхових внесків, страхових премій) та доходів від розміщення коштів цих фондів [2, с. 78].

Питання страхування, його розвиток та становлення як одного з найважливіших соціальних інститутів досліджувалось багатьма вченими, зокрема Форманюк В. І. в своїй статті «Розвиток соціального страхування в Україні наприкінці XVIII – початку XX століття» розкриває сутність, особливості історичного розвитку та місця медичного страхування [5, с. 304].

Як свідчить практика, інститут страхування є одним із важливих механізмів для відновлення порушених майнових інтересів осіб у випадках непередбачуваних втрат за договорами про передання майна у тимчасове користування. Варто також вказати й на наступну важливу ознаку страхування – зміст страхування полягає виключно у відшкодуванні збитків до яких зобов'язується страховик щодо майна страхувальника.

Страхування є найбільш поширеним і широкозастосовуваним способом зменшення ризиків. Наприклад, за договором оренди у орендодавця з моменту передачі майна виникає ризик щодо втрати цього ж майна, а також ризики щодо втрати прибутку. Саме для того, щоб забезпечити сторонами належним чином умови договору і існує інститут страхування. Виступаючи у вигляді добровільного страхування відповідальності сторін за договорами про передання майна у тимчасове користування, страхування, як спосіб забезпечення виконання зобов'язання, займає проміжне положення між порукою та гарантією. Тобто, по-перше, забезпечена сторона вже не повинна

нести відповідальність рівну відповідальності поручителя, а по-друге, – обов'язок сплатення визначеної у забезпеченні договором суми є залежним від основного зобов'язання (чого не можна сказати про «класичну» гарантію). Звідси випливає, що величина страхової суми тісно пов'язана з величиною майнових втрат страхувальника [4, с. 116].

Оскільки страхування прямо не зазначене в чинному Цивільному кодексі України в якості способу забезпечення зобов'язань, його частіше за все відносять до нетрадиційних способів забезпечення виконання зобов'язань чи до таких, що прямо не вказані в законодавстві.

Особливе значення має також автострахування, яке, відповідно до ст. 3 Закону України «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів», здійснюється з метою забезпечення відшкодування шкоди, заподіяної життю, здоров'ю та (або) майну осіб, які постраждали в результаті дорожньо-транспортної пригоди, і захисту майнових інтересів страхувальника [1].

Підводячи підсумки, можна виділити такі особливості інституту страхування як способу забезпечення зобов'язань: 1) широко використовується вітчизняними банками та фінансовими установами; 2) є зобов'язально-правовим та універсальним способом; 3) не є засобом юридичної відповідальності; 4) не пов'язане з попереднім виділенням майна для подальшої можливості примусової реалізації обов'язку порушника; 5) використовується у відносинах між будь-якими суб'єктами; 6) встановлюється для того, щоб захистити права та інтереси учасників цивільного обороту та займає особливе місце серед способів забезпечення виконання зобов'язань.

#### **ЛІТЕРАТУРА:**

1. Закон України «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів». – URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1961-15>.
2. Про страхування : Закон України від 07.03.1996. // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1996. – № 18. – Ст. 78.
3. Дзера О. В. Зобов'язальне право. – URL: <http://uristinfo.net/2010-12-27-04-58-59/49-ov-dzera-zobovjazalne-pravo.html>
4. Наріжний С. Ю. Страхування як спосіб забезпечення виконання зобов'язань у договорах про передання майна у тимчасове користування // Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України. – 2013. – Вип. 32. – С. 116-123. – URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/apvchzu\\_2013\\_32\\_15](http://nbuv.gov.ua/UJRN/apvchzu_2013_32_15)
5. Форманюк В. І. Розвиток соціального страхування в Україні наприкінці XVIII – на початку XX століття // Актуальні проблеми політики. – 2015. – Вип. 56. – С. 304-312.

6. Цивільне право України: Підручник: У 2-х кн. / О.В. Дзера (кер. авт. кол.), Д.В. Боброва, А.С. Довгерт та ін.; За ред. О.В. Дзери, Н.С. Кузнецової. – 2-е вид., допов. і перероб. – К.: Юрінком Інтер, 2004. – Кн. 1. – 722 с.

*Герасименко Вікторія Григорівна,  
студентка 2-го курсу факультету цивільної та господарської юстиції  
Національного університету «Одеська юридична академія»  
Науковий керівник: к.ю.н., доцент Завальнюк С.В.*

## **ОКРЕМІ ПРОБЛЕМИ ЗАХИСТУ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В УКРАЇНІ**

В наш час відбувається значне зростання ролі й значення інтелектуальної діяльності та інтелектуальної власності, що зумовлює необхідність посилення ефективності їх правової охорони та захисту. Але при цьому існують певні проблеми щодо захисту прав інтелектуальної власності в Україні, що дає підстави розглядати цю тему як актуальну на даний момент.

Загалом для захисту інтелектуальних прав застосовують такі загальні способи захисту цивільних прав: визнання права; визнання правочину недійсним; припинення дії, яка порушує право; відновлення становища, що існувало до порушення права; примусове виконання обов'язку в натурі; зміна правовідношення або його припинення; відшкодування збитків та інші способи відшкодування шкоди; відшкодування моральної шкоди та інші [1]. Оскільки це загальні способи захисту, то зрозуміло, що при використанні їх для захисту порушеного права інтелектуальної власності, вони набуватимуть певної специфіки.

Суд може постановити певні рішення щодо захисту права інтелектуальної власності, зокрема, ті, що зазначені у ст. 432 ЦК України. Але ефективність окремих рішень щодо захисту порушеного права інтелектуальної власності викликає сумніви. Розглянемо одне з них детальніше – рішення про опублікування в засобах масової інформації відомостей про порушення права інтелектуальної власності та зміст судового рішення щодо такого порушення.

Так, ефективність цього засобу захисту викликає певні сумніви, бо навряд чи можна розглядати сам факт опублікування у ЗМІ відомостей про порушення права і зміст судового рішення як належний захід захисту. Потрібно опублікувати не просто відомості про акт порушення, а й дані про порушника [2]. Але, безперечно, при цьому потрібно враховувати законодавство про охорону персональних даних.